



LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5501 / 262 4821, faks. (8 5) 212 6082, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751, PVM mokėtojo kodas LT 100001016116

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2020-06-08 Nr. 12-01-817

Kopija
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų
ministerijai

DĖL KLAUSIMŲ, NUMATYTŲ SVARSTYTI 2020 M. BIRŽELIO 16 D. EUROPOS SAJUNGOS GYNYBOS MINISTRŲ VAIZDO KONFERENCIJOJE

Siunčiame Krašto apsaugos ministerijos parengtą informaciją apie Lietuvos Respublikos poziciją dėl klausimų, numatytų svarstyti 2020 m. birželio 16 d. Europos Sąjungos gynybos ministrų vaizdo konferencijoje.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos pozicija dėl klausimų, numatytų svarstyti 2020 m. birželio 16 d. Europos Sąjungos gynybos ministrų vaizdo konferencijoje, 2 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezoliucijos projektas, 1 lapas.

Krašto apsaugos viceministras

Vytautas Umbrasas

M. Budrytė, tel. (8 5) 263 5920, el. p. migne.budryte@kam.lt
Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA DĖL KLAUSIMŲ, NUMATYTŲ SVARSTYTI 2020 M. BIRŽELIO 16 D. EUROPOS SAJUNGOS UŽSIENIO REIKALŲ TARYBOS (GYNYBOS KLAUSIMAIS) VAIZDO KONFERENCIJOJE

Gynybos ministrų vaizdo konferencijoje numatoma aptarti tris pagrindinius klausimus:

- padėti Bendrosios saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijose ir operacijose,
- gynybos iniciatyvas, jų suderinamumą, pajėgumų geresnį generavimą,
- naujosios ES daugiametės finansinės programos gynybos srities iniciatyvų (Europos gynybos fondo ir karinio mobilumo) panaudojimo ir išteklių klausimą.

Ministrai patvirtins Tarybos saugumo ir gynybos išvadas, taip pat Rekomendacijas, kurios įvertina nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo (PESCO) rėmuose priimtų įsipareigojimų įgyvendinimo pažangą.

Tarybos išvadose pagrindinis dėmesys skiriamas ES saugumo ir gynybos politikos prioritetams pandemijos įtakojamoje geopolitinėje ir ekonominėje aplinkoje – aktualizuojant ES savarankiškumo, solidarumo ir atsparumo aspektus. Išvadose taip pat pripažįstamas poreikis spręsti pajėgumų generavimo problemas ES operacijose ir misijose; pripažįstama, kad ES gynybos iniciatyvos turi būti tinkamai finansuojamos bei įtraukiamos į valstybių nacionalinį gynybos planavimą; įtrauktas raginimas ES ir valstybėms narėms skirti gynybai reikalingus išteklius; įvertinama ES partnerysčių stiprinimo svarba (su NATO, JT, bet taip pat regioninių partnerių struktūromis).

Naujesni Tarybos išvadų elementai: pavedimas EIVT, bendradarbiaujant su valstybėmis, iki 2020 m. pabaigos parengti išsamią grėsmių ir rizikų analizę. Analizės pagrindu iki 2022 m. turėtų būti parengtas „Strateginis kompasas“, kuris apibrėš gynybos politikos kryptį ir konkrečius veiklos tikslus krizių valdymo, atsparumo didinimo, pajėgumų vystymo ir partnerysčių srityse. Tikimasi, kad „Strateginis kompasas“ padės tinkamai nukreipti ir susieti pavienes gynybos iniciatyvas. Pasirengimas šio dokumento rengimui bus vienas svarbiausių artėjančio Vokietijos pirmininkavimo Tarybai saugumo ir gynybos prioritetų.

ES operacinis įsitraukimas. Išvadose pažymima, kad svarbu užtikrinti pakankamą personalą ir priemones, siekiant įgyvendinti BSGP misijų ir operacijų mandatus. Po COVID-19 krizės ypač aktualu koordinuotai ir neatidėliojant grąžinti į misijas ir operacijas sumažintą personalą. Teigiamai įvertinta, kad pradėta vykdyti operacija IRINI, prisidėsianti prie taikos ir stabilumo Libijoje. Taip pat raginama sutarti dėl Europos taikos priemonės ir užtikrinti pakankamą jos finansavimą.

ES gynybos iniciatyvų stiprinimas. PESCO dalyvaujančios valstybės narės raginamos aktyviau įgyvendinti priimtus įsipareigojimus (*more binding commitments*), geriau suderinti ES gynybos iniciatyvų įgyvendinimą, nedelsiant sutarti dėl trečiųjų šalių dalyvavimo PESCO projektuose. Pažymima būtinybė užtikrinti pakankamą Europos gynybos fondo ir karinio mobilumo finansavimą 2021-2027 m. ES daugiametėje finansinėje programoje.

Partnerystės. COVID-19 pandemija parodė bendradarbiavimo su pagrindinėmis tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis-partnerėmis svarbą. Teigiamai įvertinta ES ir NATO bendradarbiavimo pažanga, pažymėta, kad svarbu plėtoti glaudžią ir abiem pusėms naudingą strateginę ES ir NATO partnerystę bendro intereso srityse.

Ministrai pritaro Tarybos rekomendacijoms, kurios įvertina valstybių pažangą įgyvendinant PESCO įsipareigojimus. Rekomendacijų esminiai elementai: pažymimas teigiamas postūmis

įgyvendinant valstybių priisiimus įsipareigojimus, bet šalys skatinamos aktyviau siekti didesnės pažangos, pvz. į nacionalinius planavimo procesus įtraukti ES gynybos planavimo priemones. Valstybės raginamos toliau gerinti rengiamų Nacionalinius įgyvendinimo planų (NIPs) kokybę ir skirti deramą dėmesį į ateitį orientuotiems tikslams. Dėl PESCO projektų konstatuojama, kad daugiau kaip 2/3 PESCO projektų (iš 47 projektų) vis dar lieka tik pradinėje stadijoje (*ideation phase*). Dalyvaujančios valstybės narės raginamos pradėti veiksmingą projektų įgyvendinimą. Taryba taip pat ragina kuo greičiau priimti sprendimą dėl trečiųjų šalių dalyvavimo PESCO projektuose.

PESCO strateginės peržiūros kontekste pažymima būtinybė sutarti dėl kito PESCO etapo (2021-2025 m.) tikslų ir konkrečių rezultatų (*deliverables*). Pabrėžiama, kad PESCO projektų ciklas turėtų būti suderintas su koordinuotos metinės gynybos peržiūros (CARD) ciklu. Iki 2020 m. pabaigos PESCO sekretoriatas turėtų parengti dokumentą, kuris užbaigtų PESCO strateginės peržiūros procesą.

Prieš URT (gynybos klausimais) numatyta Europos Gynybos Agentūros (EGA) valdančiosios tarybos vaizdo konferencija, kurios metu gynybos ministrai išklausys EGA veiklos rezultatus ir siūlomas ateities perspektyvas. Tikimasi ministrų diskusijos dėl COVID-19 įtakos ES pajėgumų vystymui, poreikio iš naujo įvertinti vystomų pajėgumų prioritetines sritis ir kokie yra valstybių lūkesčiai EGA atžvilgiu. EGA mano, kad valstybės gali labiau išnaudoti jos potencialą, tiek vystant gynybos iniciatyvas agentūroje, tiek jai tarpininkaujant su kitomis institucijomis.

LT pozicija.

- Ekonominių sunkumų akivaizdoje ES ir valstybės narės turi išlaikyti tinkamą gynybos srities finansavimą – tai kertinė sąlyga užtikrinant Europos atsakomybę už savo saugumą. ES gynybos iniciatyvos negalės būti tinkamai įgyvendinamos, jeigu tam nebus skiriamos reikiamos lėšos;
- Pasisakome už tai, kad 2021-2027 m. ES DFP būtų užtikrintas pakankamas finansavimas kariniam mobilumui. Teigiamai vertiname, kad naujajame Europos Komisijos pasiūlyme numatyta galimybė skirti finansavimą šiai iniciatyvai, bet neramina tai, kad siūlomi 1,5 mlrd. EUR yra ženkliai mažesnė suma už pirminę 6 mlrd. EUR ambiciją;
- ES siekis didinti savo savarankiškumą ir ambicijas gynybos srityje neturi prieštarauti ir siaurinti valstybių narių teisių ir pareigų, turi atitikti ES Sutarčių nuostatas bei dalies ES valstybių kolektyvinės gynybos įsipareigojimus NATO;
- Personalo grąžinimas į BSGP misijas ir operacijas turi būti vykdomas laikantis saugumo reikalavimų. Sprendimai dėl naujų ES operacijų ir misijų bei jų plėtros turėtų būti priimami tik labai gerai įvertinus valstybių galimybes ir pasirengimą teikti reikalingas pajėgas;
- Lietuvos prioritetą PESCO - Lietuvos vadovaujamo PESCO Greitojo reagavimo kibernetinių pajėgų projekto įgyvendinimas ir jo sėkmė. Pasisakome už tai, kad būtų kuo greičiau rastas sprendimas dėl trečiųjų šalių dalyvavimo PESCO projektuose;
- ES gynybos iniciatyvų veikla ir tikslai turi būti suderinti ir papildyti vienas kitą, formuluojant aiškius į gynybos pajėgumų gerinimą orientuotus tikslus, nekuriant valstybėms bereikalingos biurokratinės raportavimo naštos. Teigiamai vertiname, kad siekiama užtikrinti ES vykdomų gynybos iniciatyvų suderinamumą su NATO procesais (ypatingai su NATO gynybos planavimu), bet turi būti siekiama glaudesnio ES ir NATO bendradarbiavimo, kad būtų išvengta ES ir NATO prioritetų bei projektų konkurencijos ir pastangų dubliavimo.